

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Epistolarvm Innocentii III. Romani Pontificis Libri Vndecim

Innozenz <III., Papst>

Parisiis, 1682

Vniversis Christi tam in urbe Metensi quàm ejus diocesi constitutis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-20006

fuis. In valle Carceris, hospitale quod dicitur Anglorum, cum Ecclesia sua, & aliam Ecclesiam quæ ipsi ex eadem parte superjacet, & villas de Tabladelo & de Parata. In episcopatu Astoricensi, villas de Cacavell, cum Ecclesia sua, & de Carvallial, & Ecclesiam sancti Iacobi de Requeixo, de Sanabria. In episcopatu Legionensi, domos quæ fuerunt Archidiaconi Thomæ. In ipsa civitate villam de Ledigos, cum Ecclesia sua, & partem villæ de Furones, cum omni jure quod habetis in Ecclesia. In ripa Estolæ, villam Alexis, & villam Leandri, cum Ecclesiis suis, & juxta monasterium sancti Facundi, villam Cerame. In episcopatu Palentin. Ecclesiam sancti Michaëlis de Vallouria, & villam dictam Saungelo de Raaces, cum pertinentiis suis, & omni jure regali, sicut Alphonsus illustris Castellanos Rex Ecclesiæ beati Iacobi eam donasse dignoscitur. In episcopatu Overensi, in villa Olerxida, omnes Ecclesias, & in Benevento, Ecclesiam sanctæ Mariæ de Ventosa. In Asturiis, Ecclesias sancti Iohannis de Cerreda, & villam Armillum, cum hospitali quod est in Strata, cum montibus & omnibus pertinentiis suis. In episcopatu Zamorensi, villas & Ecclesias de Arquilinis & de Arcos, & Ecclesiam sancti Iacobi de Zamora, villas de Palatiis & de Spino & de Aldeola cum Ecclesiis suis. In Episcopatu Salamantini, villam de Munigno, Asnar cum Ecclesiis suis, & villam quæ dicitur Ecla, & villam Biluestre cum jure regali, & Ecclesiam sancti Martini de Ledesma, & alias Ecclesias vel possessiones quas in prædictis episcopatibus habetis. In episcopatu Cauriensi, Castrum quod dicitur Artalaia Pelagij, videlicet cum terminis suis, & Ecclesiam de Granata, quæ dicitur sancti Iacobi, cum domibus & piscariis & aliis possessionibus quas ibi acquisistis. Ecclesias quoque & possessiones quas in Vasconia & in Italia & in aliis partibus orbis per diversos episcopatus habetis. Decernimus ergo &c. Salva in omnibus apostolicæ sedis auctoritate. Si qua igitur &c. Datum Laterani per manum Rainaldi Acheruntini Archiepiscopi, Cancellarij vicem agentis, secundo Idus Iulij, Indictione secunda, Incarnationis Dominicæ anno MCXCIX. Pontificatus verò Domini Innocentij Papæ III. anno secundo.

MARTINO BRACARENSE
Archiepiscopo.

CVM à nobis petitur &c. usque ad verbum assensu, sententiam à venerabili fratre nostro Portugallen. Episcopo & dilecto filio I. Cantore Tuden. à venerabili fratre nostro Tuden. Episcopo delegato in causa quæ inter te & Abbatem de Castro super decimis Bracantiæ vertebatur, apostolicæ sedis auctoritate prolatam, sicut rationabiliter lata est, nec legitima appellatione suspensa, auctoritate apostolica confirmamus, & præsentis scripti pagina communimus. Decernimus ergo &c. Datum Laterani XVI. Kal. Augusti.

VNIVERSIS CHRISTI
tam in urbe Metensi quàm ejus diocesi
constitutis.

CVM ex injuncto nobis apostolatus officio facti simus secundum Apostolum sapientibus & insipientibus debitores, pro universorum salute nos oportet esse sollicitos, ut & malos retrahamus à vitijs, & bonos in virtutibus fovemus. Tunc autem opus est discretionem majorem, cum vitia sub specie virtutum occultè subintrant, & angelus Sathanæ se in angelum lucis simulatè transformat. Sanè significavit nobis venerabilis frater noster Metensis Episcopus per litteras suas quòd tam in diocesi quàm urbe Metensi laicorum & mulierum multitudo non modica tracta quodammodo desiderio scripturarum, evangelia, epistolas Pauli, psalterium, moralia Iob, & plures alios libros sibi fecit in Gallico sermone transferri, translationi hujusmodi adeo libenter, utinam autem & prudenter, intendens, ut secretis conventionibus talia inter se laici & mulieres eructare præsumant, & sibi invicem prædicare: qui etiam aspernantur eorum consortium qui se similibus non immiscant, & à se reputant alienos qui aures & animos talibus non apponunt: quos cum aliqui parochialium sacerdotum super his corripere voluissent, ipsi eis in faciem resisterunt, conantes rationes inducere de scripturis quòd ab his non deberent aliquatenus prohiberi. Quidam etiam ex eis simplicitatem sacerdotum suorum fastidiunt, & cum ipsis per eos verbum salutis proponitur, se melius habere in libellis suis, & prudentius se posse id eloqui, submur-

Epist. 140.
Quod sententiam Portugallensis Episcopi in causa decimarum confirmet.

Epist. 141.
Laici non pigdicent, nec occultata faciant, nec sacerdotes reprehendant.
Cap. Cùm ex injuncto. De heretico.

submurmurant in occulto. Licet autem desiderium intelligendi divinas scripturas, & secundum eas, studium adhortandi reprehendendum non sit, sed potius commendandum, in eo tamen apparent merito arguendi, quod tales occulta conventicula sua celebrant, officium sibi prædicationis usurpant, sacerdotum simplicitatem eludunt, & eorum confortium aspernantur qui talibus non inhærent. Deus enim lux vera, quæ omnem hominem venientem in hunc mundum illuminat, in tantum odit opera tenebrarum, ut Apostolos suos in mundum universum prædicaturos evangelium omni creaturæ missurus, eis apertè præceperit dicens: *Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine; & quod in aure auditis, predicate super tecta;* per hoc manifestè denuntians quod evangelica prædicatio non in occultis conventiculis, sicut hæretici faciunt, sed in Ecclesijs juxta morem catholicum est publicè proponenda. Nam juxta testimonium veritatis, omnis qui malè agit, odit lucem; & ad lucem non venit, ne ejus opera arguantur. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifestentur opera ejus, quia in Deo sunt facta. Propter quod cum Pontifex interrogasset Iesum de discipulis suis & de doctrina ejus, respondit: *Ego palam locutus sum mundo, ego semper docui in synagoga & in templo, quò omnes Iudæi conveniunt, & in occulto locutus sum nihil.* Porro si quis objiciat quod juxta præceptum dominicum non est sanctum dandum canibus, nec margaritæ mittendæ sunt ante porcos, cum & Christus ipse non omnibus quidem sed solis Apostolis dixerit, *Vobis datum est nosse mysterium regni Dei, ceteris autem in parabolis,* intelligat canes & porcos non eos esse qui sanctum gratanter accipiunt & margaritas libenter acceptant, sed illos qui sanctum dilacerant & margaritas contemnunt, quales sunt qui evangelica verba & ecclesiastica sacramenta non ut catholici venerantur, sed abominantur potius ut hæretici, oblatrantes semper & blasphemantes, quos Paulus Apostolus post primam & secundam commonitionem docet esse vitandos. * Arcana verò fidei sacramenta non sunt passim omnibus exponenda, cum non passim ab omnibus possint intelligi, sed eis tantum qui ea fideli possunt concipere intellectu. Propter quod

simplicioribus inquit Apostolus: *Quasi parvulis in Christo lac potum dedi vobis, non escam.* Majorum est enim solidus cibus, sicut aliis ipse dicebat: *Sapientiam loquimur inter perfectos; inter vos autem nihil judicavi me scire nisi Iesum Christum, & hunc crucifixum.* Tanta est enim divinæ scripturæ profunditas, ut non solum simplices & illiterati, sed etiam prudentes & docti non plene sufficiant ad ipsius intelligentiam indagandam. Propter quod dicit scriptura: *Quia multi defecerunt scrutantes scrutatio.* Unde rectè fuit olim in lege divina statutum ut bestia quæ montem tetigerit, lapidetur; ne videlicet simplex aliquis & indoctus præsumat ad sublimitatem scripturæ sacræ pertingere, vel eam aliis prædicare. Scriptum est enim: *Altiora te ne quæseris.* Propter quod dicit Apostolus: *Non plus sapere quam oporteat sapere, sed sapere ad sobrietatem.* Sicut enim multa sunt membra corporis, omnia verò membra non eundem actum habent; ita multi sunt ordines in Ecclesia, sed non omnes idem habent officium; quia secundum Apostolum: *Alios quidem Dominus dedit Apostolos, alios Prophetas, alios autem Doctores &c.* Cum igitur Doctorum ordo sit quasi præcipuus in Ecclesia, non debet sibi quisquam indifferenter prædicationis officium usurpare. Nam secundum Apostolum: *Quomodo prædicabunt nisi mittantur?* Et veritas ipsa præcepit Apostolis: *Rogate dominum messis ut mittat operarios in messem suam.* Quod si fortè quis argutè respondeat quia tales invisibiliter mittuntur à Deo, etsi non visibiliter mittantur ab homine, cum invisibilis missio multò sit dignior quàm visibilis, & divina longè melior quàm humana; (Vnde Iohannes Baptista non legitur missus ab homine, sed à Deo, sicut evangelista testatur: *Quia fuit homo missus à Deo, cui nomen erat Iohannes*) potest & debet utique ratione prævia responderi quod cum interior illa missio sit occulta, non sufficit cuiquam nudè tantum asserere quod ipse sit missus à Deo, cum hoc quilibet hæreticus asseveret: sed oportet ut astruat illam invisibilem missionem per operationem miraculi, vel per scripturæ testimonium speciale. Unde cum Dominus vellet mittere Moysen in Ægyptum ad filios Israël, ut crederetur ei quod mitteretur ab ipso, dedit ei signum, ut converteret virgam in colu-

* In tertia Col. legi. legitur. Arcana verò quæ fidei sacramenta non sunt, non sunt passim.

brum, & colubrum iterum reformaret in virgam. Iohannes quoque Baptista suæ missionis speciale testimonium protulit de scriptura, respondens Sacerdotibus & Levitis qui missi fuerant ad interrogandum quis esset, & quare baptizandi sibi officium assumpsisset: *Ego vox clamantis in deserto. Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaias Propheta.* Non ergo credendum ei qui se dicit missum à Deo, cum non sit missus ab homine, nisi de se speciale proferat testimonium de scripturis, vel evidens miraculum operetur. Nam & de his qui missi leguntur à Deo evangelista testatur quod ipsi profecti prædicabant ubique Domino cooperante & sermonem confirmante sequentibus signis. Licet autem scientia valde sit necessaria sacerdotibus ad doctrinam, quia juxta verbum propheticum labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem exquirunt ex ore ejus; non est tamen simplicibus sacerdotibus etiam à scholasticis detrahendum, cum in eis sacerdotale ministerium debeat honorari. Propter quod Dominus in lege præcepit, *Diis non detrahes*, sacerdotes intelligens, qui propter excellentiam ordinis & officij dignitatem deorum nomine nuncupantur. Iuxta quod alibi dicit de servo volente apud dominum remanere, ut dominus offerat eum diis. Cum enim juxta verbum Apostoli servus suo domino stet aut cadat, profectò sacerdos ab Episcopo, cujus est correctioni subjectus, debet in mansuetudinis spiritu castigari, non autem à populo, cujus est correctioni præpositus, in spiritu superbiæ reprehendi; cum juxta præceptum dominicum pater & mater non debeant maledici, sed potius honorari. quod de spiritali patre multò fortius debet intelligi quàm carnali. Nec quisquam suæ præsumptionis audaciam illo defendat exemplo, quòd asina legitur reprehendisse Prophetam, vel quòd Dominus ait, *Quis ex vobis arguet me de peccato, & si malè locutus sum, testimonium perhibe de malo*, cum aliud sit fratrem in se peccantem occultè corripere, (quod utique quisque tenetur efficere secundum regulam evangelicam. in quo casu sanè potest intelligi quòd Balaam fuit correptus ab asina) & aliud est patrem suum etiam delinquentem reprehendere manifestè, ac præcipuè fatuum pro simplici appellare. quod utique nulli licet secun-

dum evangelicam veritatem. Nam qui etiam fratri suo dixerit fatue, reus erit gehennæ. Rursus aliud est quòd Prælatum se sponte, de sua confusus innocentia, subditorum accusationi supponit, (in quo casu præmissum Domini verbum debet intelligi) & aliud est quòd subditus, non tam animo corripiendi, quàm detrahendi, exurgit temerarius in Prælatum, cum eum potius maneat necessitas obsequendi. Quòd si fortè necessitas postularit ut sacerdos, tanquam inutilis, aut indignus, à cura gregis debeat moveri, agendum est ordinatè apud Episcopum, ad cujus officium tam institutio quàm destitutio sacerdotum noscitur pertinere. Illud autem, tanquam de supercilio Phariseorum procedens, debet ab omnibus aspernari, quòd tanquam ipsi soli sint iusti, ceteros aspernantur; cum & hæcenus ab initio nascentis Ecclesiæ multi fuerint viri sancti, qui nec tales fuisse leguntur, nec talibus adhæsisse, cum de novo tales surrexisse leguntur: qui nisi contenti sint doceri potius quàm docere, ad illos forsitan pertinebunt quibus Dominus ait: *Nolite fieri plures magistri.* Nos ergo, filij, quia paterno vos affectu diligimus, ne sub prætextu veritatis in foveam decidatis erroris, & sub specie virtutum in laqueum vitiorum, universitatem vestram rogamus attentius, monemus, & exhortamur in Domino, in remissionem vobis peccatorum injungentes, quatenus ab ijs quæ superius reprehensibilia denotavimus, linguam & animum revocetis, fidem catholicam & regulam ecclesiasticam observantes, ne vos verbis fallacibus circumveniri vel etiam circumvenire contingat: quia nisi correctionem nostram & admonitionem paternam receperitis humiliter & devotè, nos post oleum infundemus & vinum, severitatem ecclesiasticam apponentes; ut qui noluerint obedire spontanei, discant acquiescere vel inviti. Datum Laterani.

EPISCOPO ET CAPITULO
Metensibus.

Sicut Ecclesiarum Prælati incumbit ad capiendas vulpes parvulas, quæ demoliri vineam Domini moliantur, prudenter & diligenter intendere, sic est eis summopere præcavendum ne ante messem zizania colligantur, ne forsan, quod absit, cum eis etiam triticum evel-

Epist. 144.
De codicem at-
gumento.